

Werk

Titel: Conradin de Flugl

Ort: Erlangen

Jahr: 1907

PURL: https://resolver.sub.uni-goettingen.de/purl?345572629_0024|log13

Kontakt/Contact

[Digizeitschriften e.V.](#)
SUB Göttingen
Platz der Göttinger Sieben 1
37073 Göttingen

✉ info@digizeitschriften.de

CONRADIN DE FLUGI.

Alchünas Rimas Romaunschas. Coira, 1845, Stamparia dels frars Sutter.

[p. 5]

Il linguach romaunsch.

Dapertuot as saint'uossa a dumander
Che chi saja romaunsha favella,
Sch'ella poass'ün'origin demusser
O provegna da quist'o da quella?

5 Bgers doats's esterneschan con lur savair
E cur tuot haun dit — nua vaun a manair?

Romaunsch vain da „Roma“ ogn'ün po chapir,
Dalla Roma antica, babuna;
Our d'pleds et our d'fats as po chönsch arguir
10 Ch'ell'aunch'huossa in noass mez strassuna;
Cha'l franzes, l'italiaun et il tudaisch
Sajan gnies in ün temp ün po pü frisch.

„Seigneur“ vain da „Segner“*) a fat tuot schaffieu
La prova ais pü co palpabla
15 Ils franzes haun eir dal romaunsch lur „Dieu“**)
Chi ais quell'essenz'ineffabla;
Dalla quela tuot nascha, et eir tuot vain
E cha sün il ots ün cognosch' il pü bain.

*) Nus dschains „Segner“ unicamaing tehantschand da Dieu e da Cristo.
Un „Seigneur“ terrain ais tar nus be ün „Signur“.

**) Il pled „Dieu“ as chatta scrit uschea in romaunsch, nellas eteds las
pü remotas.

- [p. 6] L'italiaun ais paraint da noass bun romaunsch
 20 E pero eir da pü giuvna schlatta,
 Pü cult ais el sgür et ho pü schlaunsch
 Cur cha dallas scienzas as tratta,
 Ma el disch sco nus „la bell' aurora“
 E cha la virtüt il melg „decora“.
- 25 La lingua tudaischa, a dir la varet
 Ho eir ella bgers plets our da noassa
 Ella ho sieu „Leid“ piglo our da noass „Led“
 E sieu „Söller“ d'suler sco bain's muossa:
 Sieu „Fabrlässig“ vain our da noass „varlass“
 30 E l'üna sco l'otra inclegian bain „Spass“.
- „Schuschuri, fracasch e rantun ramadam“
 Sun plets d'quasi eguela imegna
 Pigle tiers „canera frantur e sfratam“
 E dschem vus scha la lingua saj'egna?
 35 Tumult aint in tuots in varias culuors
 'L romaunsch ais el rich o vus doats signuors?
- „Imegna mia bella, tü cour mieu dillet,
 Tü chi est il dallet da mi'orma,
 Tü chera chi'm rendast containt e perfet;
 40 Eau't vez cha eau vaglia o dorma:“
 Quists plets in romaunsch disch l'inamuro —
 O dschem mieus chers doats, ais el pover eir co?
- [p. 7] Scha vus doats dimena vulais perscruter
 D'inua vegna romaunscha favella,
 45 Schi vögla il prüm vus bain respetter
 Tela lingua sco veglia e bella;
 Uschiglö's esternais vus sainza savair
 E cur tuot vais dit — nua gias a manair?
- [p. 15] **La prümavaira.**
 Udi, udi la randulina chaunta,
 Que cher utsche in tuots lös rispetto.
 Garde, garde co cha la naiv's alguainta,
 Ach allegress la prümavair' ais co!
 5 Salata vain, craschun e lavazignas,
 E strepitand croudand dals muuts lavignas.

Reptils as mouven nella terra svessa
 Chi 's fitt' a poch a poch con reras fluors,
 E bella vitta novamaing 's intessa;
 10 Schi traunter tuot as sdasda sü eir l' uors:
 La prümavaira tuot Creo ressainta
 E sün il clamm divin tuot as movainta.

Rantuna la muagl' in stall' e muggia,
 Paschüra vez 'l'a guir e liberted;
 15 Il tor alter dvaint' inquiet e sbrüggia
 E tuot repiglia gust, vitta e fled;
 Il bel chavalg saglia our d' allegria
 Et agnellets be nats faun compagnia.

[p. 16] Il fled de Dieu remouva la natüra
 20 Our da sieu sönn bain lung, e bain quiet
 'Ls orizis sun passos et in bgerüra
 Comperan nouvs oggets chi faun dallet;
 Las minchüllettas uondran las champagnas
 E vitta 's muoss in valls e sün muntagnas.

25 Vzais qui e lo las varias chürallas*)
 Svoland e 's agitand con taunt plaschair;
 Be aunz pochs dis d' la moart quasi vasallas
 La 's vez' ün uoss in glori' a cumparair:
 Imegna sun, chi disch cha eir noass' oarma
 30 'S adoza sü in cel, cur cha sieu corp 's in dorma.

Schi viva vitta dapertuot as muossa,
 Que pera ün bel muond be nouv creo;
 Ma bger pü bel co quel cha nus vzains uossa
 Ais sgür quel oter a nus reservo:
 35 Perque ludain noass Dieu damaun e saira
 Et allegrainans sür sia prümavaira!

[p. 19] **Al pövel grischun.**

Pövel grischun
 Eau 't fatsch mia reverenza!
 Contuot ch' ün 't nomna con indifferenza,
 Cler est, e bun.

*) Alchüns dian „Splers“.

- 5 Tü est concord,
 Concordia 't ais innata;
 Tü voust il bön, e brich a speda tratta,
 Ma d' bun accord.
- Tranquillited
- 10 Uorden et armonia
 Mainan dalöntsch, e sun l' unica via
 Tiers liberted.
- Bger hest gia fat
 Sainza cha 'l saung as schoda;
- 15 Pövel grischun, tü fest que chi bain oda
 A trat. a trat.
- Sajas persuas
 Cha 'l grischun sgür non dorma:
 El voul il bain del chüerp et eir dell' oarma,
- 20 E fo sieus pass.
- [p.20] Noass pövel ais
 Containt sainza ricchezza —
 Saun e robust, e ho taunta clarezza
 Co 'n tuot pajais.
- 25 In bgers chantuns
 Luxo, magnifizenza
 Un fer poch svizzer, e plain d' prepotenza:
 Che dschais babuns?
- Nus respettains
- 30 Voass fats, voassa üsaunza,
 Fains noass dovoir, mettains sün Dieu la sprauza
 E chaminains.
- Nus dschains „Bab noass!“
 Da Calvin e da Roma,
- 35 Ma che fo que? — nus essens frars insomma,
 „Un Dieu“ ais noass.
- Pövel grischun
 Eau 't fatsch mia reverenza!
 Contuot ch' ün 't nomma con indifferenza
- 40 Cler est, e bun.

[p. 21]

L' oarfnetta.

He na baitett' et ün sulam
 Un curtin et ün' era,
 E da mieus velgs il tshuvertscham
 Sco eir oter daspera;

5 Massera sun, se cuschiner
 Et in bger ot'r am lasch chatter.

Ma stiv' in ais bella, ho sulalg
 Da la damaun fin saira,
 Da stiv' in chambr' ais be ün salg
 10 Sü da burel per vaira;
 Pino füss tuot uribel bain,
 E be „ün tel“ auncha stess bain.

He duos vachettas in nuvilg,
 Giglinas, chevras bescha;
 15 Lavur del tuot, non guard per stilg
 E sun sgür da bun escha.
 Mieus velgs 'm haun tratta inandret:
 Ach sch' els vivessan, che dallet!

[p. 22]

Els 'm haun mussed' in Dieu a crair,
 20 Missa sün dretta via,
 'M haun banduneda sün revair
 Per que non he fadia.
 Che serva'l muond greiv da pigler
 „Nus essans qui be per passer“ —

25 Il cel ho fat, eau non' m almaint
 Cunbain sun tuot suletta;
 Ma con radschun met eau gio plaunt
 Considerere — giuvnetta —
 Giuvnetta sun be da vainch anns
 30 E non cognuosch üngüns malans.

Ma chamed' e mieu murütsch
 Sun gurnieus con vitgärgia,
 In talvo fain, rasdiv, patütsch
 Tuot sco ma mamma, Cleargia,
 35 La quel' a sieu temp ho survgnieu
 „Un tel“ be sco chell' ho vulieu.

Chatscheder eir' el, con schlupet
 Giaiv' el per valls e giandas
 Zieva 'ls chamuotschs fin sü 'l vadret
 40 Stand our fadias grandas;
 E bgerras voutas 'l ho ün vis
 Gnir bain chargio da somm ils sphis.

[p. 23] Cuntuot per chatscha arsanto
 Eir 'l homm da tuotta stima,
 45 Bun, scort, adret e reposo
 Bricha „na buna glima“
 Sco ch' ün sul dir per fer incler
 Ch' ün tira fich sün il mel fer —

El faiv' a temp tuot sas lavuors,
 50 Mnaiva sves la pignela
 E con ils früts da sas süuors
 Con fotsch, badilg e pela,
 Ho 'l fat a me ün let bain lam
 Per ch' eau non dorma sün il stram.

55 Un homm usche ais sgür bain rer,
 Bel, bun e da scortenscha,
 Scha 'm vain „ün tel“ no 'm fatsch sfruscher
 Ne muoss sgür me rüglenscha,
 Ma sun containta sco ün raig
 60 E Dieu 'm do bain nel sench alaig.

In tel möd giaiva ruminand
 Un di na giuvintschella
 Chi del rest vaiv' ün lod bain grand
 Na trida — pü tost bella;
 65 Be vaiv' l' a ün grand vöd nel cour,
 Uossa vzarons che gnit land'r our:

[p. 24] La tmaiv' ün po las arimuors
 (Un santa que in chüna)
 Ils mats quintaivan grand sgrischuors
 70 Sco 's fo in giuventüna:
 Un vaiva vis, l' oter sentieu
 E 'l terz quel 's vaiva ischnuieu.

Na saira zieva id' in let
 E miss' in maun da Dieu
 75 Güsta nel prüm e dutsch sönnet:
 Che granda ravaschia?!
 Un strepitus e sul sfratam
 Scu vess survgnieu la ches' ün sdram.

Che vaiv' la da pigler a maun
 80 Noassa abanduneda?
 Con temma stett' la fin damaun
 La pouvr' anguschageda;
 Ma cur il di as palantet
 Giet ella e verificet.

85 Rie scha vus vulais del cas:
 Que eir' ün piz pchürina
 Crudo in chadafö a bass
 Tres cuolpa d' na mürina;
 La corda vaiv' la rusgiglo
 90 E 'l piz pchürin' eira crudo.

[p.25] La buna matta stovet rir
 vzand uoss la chossa clera: —
 „He gieu na temma da murir“
 Schi sgür cha' l bger be pera“
 95 „Pero qualchossa saro bain“ —
 „Na na, suletta no 'm convain!“

Gia eiran stos bgers tramagluns
 Intuorn noassa giuvnetta,
 Forza traunt 'r aint eir qualche buns
 100 Ma gnaun ün chi l' alletta:
 Al tandem gnit „ün tel“ chi fet
 Cha in sieu cour l' amur spuntet.

L' amur ais pitschen, mo darcho
 Ho 'l üna forza viva
 105 Surtuot cur el ais bain fundo
 Schi vain el saimp'r a riva;
 Quia stabilit el zuond da scort
 „Quists as daron per vitt' e mort!“.

Quist tel, giuven da senn et cour
 110 Con ün fer chi bain plescha,
 Fitto dad aint, fitto dad our,
 Vaiv' üna vitta escha:
 Tres sa lavur traiva el vi
 Sieus vegls cu 'l paun d' iminchadi.

[p.26] 115 Quist sieu agir plaschaiva fich
 A noass' infatschendeda
 Perque l' amur fet qui ün strich
 Als oters quista geda,
 Ils quels crajaiven cha 'l povret
 120 Survgniss eir el ün bel gierlet.

'S chattand sulets quists innozaints
 'S guardavane con brama
 Sco sch'els as füssen gia paraints: —
 „Chi so scha ella 'm ama?“
 125 „Ach sgür, schi sgür quist ais *ün tel*“
 „Chi qui in terra fo mieu cel!“

Con quists imaints bain bod d' accord
 Fütten ils duos felizis
 „Nus essens noass in vitt e mort“
 130 Tels eiran lur güdizis:
 Ils cours as vaiven dos ün tütsch
 Las buochas poi's detten ün bütsch.

Quist füt ün suffziaint sage
 Sü 'l pach d' eterna lia,
 135 Et in poch temp 's dett 'n els l'ane,
 Que füt bger allegria;
 Et eau chi ho quist requiunto
 Gnit eir a nozzas invido.

Per non ster interamaing sü'l serius he compost alla sperta et miss tiers
 quist leiv prodüt, chi vess eir da compruver cha noass romaansch po's volver,
 et ch' el posseda infinitamaing bgers plets egians et interessants, l' etimologia
 dels quels eau lasch sur als doats da chatter no.

Nel rest am soprasto da dumander schüsa d' havair lascho fluir il pled
 „tütsch“ in tschantschand dell' union dels cours. Eau se bain cha nus dschains
 „ils cours 's incuntran, as chattan“ e bricha as uortan, as tütschan. Que ais
 dimena dit in spass.

[p. 28]

Las stailas.

(All' insensibel.)

Scha tieu cour non ho pudieu
 In il cuors da tuot tia vitta,
 Esser me brich comovieu
 Schi ve no ch' eau at aditta,
 5 Que chi 'l anim inflessibel
 Renda dozil e sensibel.

Cur il di ais trapasso
 E la noat ans circondescha
 Guarda 'l firmamaint fitto
 10 E d' bun anim contemplescha,
 Lo nell' imensa planüra
 Dellas stailas la bgerüra —

Lur splendur amabla, rera
 E quels ratzs chi saimper vaun,
 15 Quels at dian con vusch zuond clera
 „O admira crastiaun!“
 Dieu tres nus as manifesta
 Cha tieu anim fraid non resta.

Poust tü bain ess'r insensibel
 20 In ün usche bel momaint?
 Ach na! quaist non ais pussibel;
 Sgür eir tü est piglio aint:
 Eir sün te taunt ho vittoria
 E tü dest a Dieu la gloria.

[p. 32]

La mievletta e la mieletta.

Be üna mievletta
 Per üna mieletta
 Ho l' homm da bsöng;
 Et in tela mieletta
 5 Per quaista mievletta
 Ho 'l taunt fatschöng —

Ach nella mieletta
 Tscherchain na mievletta
 Pe 'l pü ot bsöng;
 10 Cha tela mievletta
 Passo la mieletta
 Ans saja sosteng!

[p. 39]

Il Bap noass.

Eau admir da Dieu la grandezza
 Eau ressaint da Dieu la bunted,
 Eau vez aint mia egna deblezza
 E non se co proferir pled;
 5 Dieu pero ho permiss ch' eau dir poass:
 Bap noass!

Mi 'oarma am disch cha Tü Segner
 Abiteschast in lös beos,
 Ch' ella dess vi da Te be's tegner
 10 Per havair il pü nöbels pos,
 Cha Tü voust eir me immortel:
 Quel ch' est in il cel!

Ils aungels quels chauntan Tia gloria
 Il firmamaint tschauntscha da Te,
 15 La natüra con vusch sunoria
 Al professa sincera fe,
 Perque 'T adorand disch eir 'l homm:
 Sanctificho vegna Tieu nomm!

[p. 40]

Tia pussaunza ais ineffabla
 20 Tieu reginam quel ais perfet,
 Tia vögla sencha e stabla;
 Ach sclarescha eir noass intellet,
 Cha 'l homm dvainta bun, güst e prus
 Tieu rginam vegna tiers nus!

25 Cur greivs mels visitan la terra,
 Cur il cour air fich contristo,
 Cur l' ödi fo nascher la guerra
 Cur l' umaun ais tuot aggravato
 Disch l' anim chi Dieu ressainta:
 30 Tia vögla dvainta!

In cel ais perfett' armonia,
 In cel lo non ais üngün led;
 Ach poass' que dvanter eir a quia
 Ch' ün salva tieu otissem pled,
 35 E cha 'l umaun crees as serra:
 Sco in cel eir 'in terra!

Ach Segner! Tia terra abbuonda
 Scha nus be vulains cultiver
 Schi ho ogni ün sgür avuonda,
 40 Tü piglast pe 'l crescher pisser;
 Ach laschans quaist bain vi e vi:
 Do 'ns noass paun d' iminchadi!

[p. 41] Sulet est perfet, Dieu otissem!
 In nus ais il pcho dominant —
 45 Ach guarda con ölg benignissem
 E grazcha ach fo 'ns Otregnant!
 Tü chi sezzast in mez ils beos
 Perdunans noass pchos!

Noass' oarma dels pchos as ressainta
 50 Ils quels non savains inumbrer,
 Ach cha la rüglenscha 's palainta
 E 's reconziliescha cu 'l frer;
 Fo tü ch' nus sinceramaing dschains:
 Sco eir nus perdunains!

55 Nel muond ais zuond bgera deblezza
 Et üngün non ais sainza fall —
 Il bger ais errur — que as vezza
 Del rest essens tuots d' ün metall;
 Perque perdunain ils erruors:
 60 A noass debitaduors!

Tü sulet, tü chi regnast o Segner,
 Tü sulet, o Dieu, poust ans mner,
 Ach laschans sul vi da Te 'ns tegner,
 Sul nella virtüt 'ns allegrer:
 65 In noass cours, Tü evda luaint:
 E no 'ns mner in approvamaint!

[p. 42] Il mel dapertuot circondescha
 La zuond povra umanited,
 Il mel cumanzo saimper crescha
 70 E main' a dolur e grand led;
 No 'ns lascher cruder in ün tel:
 Mo spendrans dal mel!

Segner! eau 't veneresch, eau 't am:

Perche Tieu ais il reginam!

75 Sün l' univers hest la vittoria:

La pussaunz' e la gloria!

Cunbain pover schi Tieu sun:

In eternum!

Eau lod Tieu divin dictamen:

Amen!

[p. 8]

L' incraschantüna.

(Our dal tudaisch.)

Cour mieu cour, perche 't attristat,

Da che vain tieu sospirer?

L' ais eir belg in pajais eister,

Cour, o cour che 't po mancher?

5 Que chi 'm mauncha? Tuot am mauncha,

Sun qui taunt abanduno.

L' ais eir belg in pajais eister

Ma la patria non chat co.

Vers la patria tuot 'm attira,

10 Vuless ir allo bain tod,

Vair mieu bap, vair mia mamma

Vair ils munts, las valls e 'l god.

Eau vuless udir las schellas

D' la muagla chi mugind

15 Cur ils pasters clamman oura

Vers il pascol vo saglind

[p. 9]

Darcho vair vuless la pizza,

E 'ls vadrets lo traunter aint,

Nua' ls allerts chamuotschets saglian

20 E 'l tragant non po 'navaunt.

Vair vuless noassas chesettas

E sün tuot ils üschs 'm fermer,

Salüder qui l' ün, lo l' oter

E con els am badanter.

25 Qui nell' eister chi me 'm amma,

Chi da cour am serra 'l maun?

Schi, nel rir del infaunt svessa

Chat qualchossa d' bger pü straun —

Ma che serva mia tristezza,
 30 Völg sufferir, völg indürer;
 Scha Dieu vöul schi po que 's volver
 Ch' eau a chesa poass turner.

[p.10]

Oraziun.

(Our dal tudaisch del Seume.)

Mieu bap chi 'm dest proteziun
 Eau se taunt poch que chi' m ais bun
 Ch' eau non se brich per che 't rover: —
 Eau am teng be
 5 Sulet vi d' Te
 Tü chi per cert sest bain am mner.
 Una vardet pero vez aint:
 Fo 'm esser bun, güst e pazchaint
 Schi sun eau saimper in sgüranza.
 10 Il rest am vain
 Sgür seo 'm convain
 Da Te chi est sulet ma sprauza.

[p.14]

Plaunt sur l' Italia.

(Our dal Italiaun del Felicaja.)

Italia, Italia, tia soart ais steda tela
 Cha infelizis duns d' bellezza 't sun concours,
 Funesta doatta d' infintis doluors;
 Cun döli portast tü fortuna mela.
 5 Pür füssast tü pü ferma, o almain pü trida
 Per cha da pü at tmess' ün, o almain
 Amur non vess per te chi d' tia bellezza plain
 Squasi 's alguainta, et a moart at sfida!
 Cha gio dals munts non vzeß eau grand marmaglia
 10 Armed' a gnir, ne da saung tinta
 Bavess l' uonda del Po la gallica muagla,
 Ne eau at vzeß con speda estra tschinta
 Batter cu 'l bratsch da quel chi at arsagla
 Per viver saimper o vandschedr' o vinta.

Quaunt inavaunt cha quistas traduziuns hegian esaurieu l' imaint dels
 originels, lasch sura ad' oters da güdicher. Eau non he miss grand stüdi
 landervi e völg cotres unicamaing dir cha 'ls romaunschs paun:

„Ler, et zuond bain incler
 Sco eir in rimas translater.“

Alchünas Rimas Romaunschas [II]. Coira. Stamparia da Pargätzi & Felix.

[p. 7]   Il di dellas imsüras.
(1809.)

Sü! cha hoz ais di d'imsüras,
Sü! ad alp, ad alp pür giain,
O che gusts, che allegrias
Quaist bel di in sè contain!

5   Sü! vus cheras giuvintschellas,
Sü! vus giuvens et infaunts,
Sü! vus vegls, chi vais la forza,
Sü! — eir vus saross containts.

Et a paina spunta l'alba
10 Regna già grand movimaint,
Ils chos d'alp e las masseras
Già la not sun ieus avaunt.

Sü pel munt ad ir as vezza
Glieud — sco füss processium,
15 Però brich con quel strett uorden
Ne cun seria chanzun;

[p. 8]   La chanzun dad hoz ais „giubil“,
Cò e lò vo ün mantun,
Et a tratt, a tratt as ferm'el
20 Giubiland con ot strassun.

Ogni anim as movainta —
L'ir in sü non ais qu greiv,
Et ogn' ün zuond bain ressainta
Cha sü 'l ot il muond ais leiv!

25 Uossa vain ad els incunter
Rös' alpina, chera flur!
Giuvintschella splendurainta,
Da nos munts tü est l' onur.

Inozainta sco tü, bella,
30 Ornamaint als sieus, sco tü,
Saj' eir ogni giuvintschella,
In nos crees pigleda sü!

Et a l' alp ognün arriva,
Aintr' in tegia col „bun di“
35 Tuot l' incuntra con „eviva!
Bain fat hest da gnir eir tü.“

[p. 9] E 'l sain — ch' ais qui bap da chesa
„Non he vin“, disch „ma bun latt,
„Tschigrun frasch forza als plescha —
40 „Bast' ogn' ün tscherna sieu tratt.“

Löng nun düra quista scena,
Üna vusch clama: „giain our!“
Tela vusch dvainta comöna,
E tuot disch: „giain our, giain our!“

45 Sün que s'vezza our sü l' era
Il bel tröpp as svilupper,
Na famigl' il tuot be pera
Gnida qui per s' allegrer —

Vegls e reposos s' allien,
50 Tscherchen lö per s' reposer,
E sinceramaing as dian,
Da lur vita l' arriver.

Tel raquint ais zuond plaschaivel
El contain fats averos,
55 Chi con sciugo, con franchezza,
Con umur sun requintos.

[p. 10] Sün il plaun la giuventüna
As diverta con dallet,
E l' amur qualvouta aintra
60 Sco el ais qui — pür e nett.

Ils infaunts vaun fand zambellas
 Schadanos peran nel ot,
 Chi sò fer, fò las pü bellas,
 Admonieus 's quietten bod.

65 Uossa il solagl anzunia
 Cha 'l mez di non ais dalöntschi.
 Giuvintschellas cò as guardan;
 Il perche? s'chapescha chönsch —

Un so bain cha ris in gramma
 70 Ogn' ün mangia con plaschair:
 Ch' el aquista güsta taimpra
 Giuvintschellas vaun a vair.

O guardè que chi apera —?
 Giuvintschellas vegnen lò
 75 Duos — portand üna chüdera
 D' ris in gramma, combla, nò

[p. 11] Quist ais segn per tuot las otras
 Lur chavagnas da tschercher,
 Lur chavagnas chi sun plainas
 80 D' robas bunas da mangier.

Qui non 's tratta tschert da maisa —
 Maisa ais il verd terrain,
 Et ogn' ün qui pigla piazza,
 Tenor craja ch' il convain.

85 O bel queder da natüra!
 O convivi rer, pel vair!
 Raigs e princips, a lur maisa
 Sgür non haun taunt grand plaschair —

Quista maisa vain servida
 80 Da las giuvnas — schi da prus —
 Bgerras robas, bain condidas
 Offran, in möd grazius,

Per ünguotta las chavagnas
 Vaiven ün uschè grand pais! —
 85 Però tuot ais roba simpla,
 Mo gustusa, del pajais.

[p. 12] Vin aqua non fluescha,
 Mo tuottüna leggers sun —
 „Che ais que chi' ls animescha?“
 90 Dumandess qui „il ot tun“.

La fragranza del convivi
 Ais il spass chi qui vain fat;
 Ün bel spass, chi non offenda
 Mo revain ad ogni tratt.

95 Sadulos e dispostissem
 'S leiven tuots, as allegrand
 Sün tuot que chi gnarò auncha,
 Il chè eau vegn raquintand:

Inua l'era ais planiva
 100 'S vezz' ün coro as unir,
 E quist ais la giuventüna
 Chi, cul sot, 's voul divertir.

Musicants sun giuvintschellas
 Chi as mettan a chanter
 105 E lur giuvens löng non spetten
 Per as metter a suter.

[p. 13] Cur la bella giuvna chaunta
 Chi mè non vuless suter?
 Ad alchüns il cour 's alguainta;
 110 Quist „l'ot tun“ non so incler —

Al „ot tun“ eau 'm permet quia
 Il „perchè“ sch' eau poss, d' sclarir
 Eau non sè però sch' el bada,
 Ne sch' el voul, o sò 'm chapir —:

115 „Que non ais la sela bella,
 Que non ais l' orchester bun,
 Mo la chossa natürela
 Chi a l' anim do 'l vair tun —“

Mo laschain al muond, ch' ais vari
 120 Ogn' üsaunza, sainza spredsch,
 Be atgninsans a las nossas
 Chi — tiers l' hom da bain, haun pretsch.

Circondò, il crees ch' eau dschaiva,
 Ais da bgers chi haun plaschair,
 125 Our d'vart quel sun otras gruppas
 Chi 's diverten, sco s' po vair.

[p.14]   Infrataunt üna vusch clera
 „Al cafè“! 's sainta tunand,
 In triumf la grand' chüdera
 130 Darchò giuvnas vaun portand.

E darchò la stessa maisa
 Cha natüra ho stais our,
 Serv' a tuots chi vöglen baiver
 Il cafè — chi allegr' il cour.

135 La chavagnas as movainten —
 E cun cordiel vulair
 Ad ogn' ün ch' ais qui 's spreschainten:
 „Scha que gust' am fò plaschair!“

Et in que ch' ün mangi' e ria,
 140 Giò pel munt s' vezza a gnir
 Mandra d' vachas chi 's avia
 Vers il stevel, nua voul ir.

Sün que ogni ün s' alvainta:
 „Vez ma grischa“, disch cò ün;
 145 „Vez ma coatschna“, disch lo l' oter
 E las sias vezz' ogn' ün —

[p.15]   Löng non düra cha nel stevel
 Tuot il tröpp già ais rantò,
 Et ün vezza cha 'l cher muvel
 150 Bain cognuoscha chi ais cò —

Ils pastuors vaun suot a munscher,
 Ils chos d' alp 's faun vi del pser,
 Con autorited comanden
 Ch' uossa salda 's daja ster —

155 Sco füss ôr, vain fat la paisa
 Del bun lat no tiers portô
 E dasper', sün üna maisa
 Dal nuder, tuot vain notò.

L' operaziun glivreda
 160 Ad ogn' ün 's d'ò sieu biglet,
 E comainza la debatta:
 Chi creschet, o chi chalet?

Co 's saint ün' a dir: „ma tschecca
 Mezza glivr' ho aumento“
 165 L'ò vain dit: „ma büzaruna
 Mezza glivra ho chalò —“

[p.16] Mo que chi il pü ôt vela
 'S sainta uossa d'ün a dir:
 „Mia ais la bandirela
 170 Saidasch glivras — schi del sgür!“

(Qui tar nus la „Bandirela“
 Vi del üver vain conclüt
 In tscherts lös, giò da las cornas
 Il grand merit vain dedüt —)

175 Uoss' il sain a tuots offrescha
 Lat be muns, ch' ais qui taunt bun,
 Lat con gramma tuot gradescha,
 Delicat ais il guinschun!

Gnid' ais l' ura ch' ün s' avia
 180 A las baitas per turner,
 Già 'l rimbomb d'ave maria
 Eir nel ot s' fò sentir cler.

E chantand — güvland, ün tuorna
 — Pürs plaschairs haun grand effet —
 185 Non crajè saja gliend stuorna,
 Sun be aivers da dallet!

[p.22] La chüralla. *)
 Dim chüralla, d' inua vainst,
 Con tas elas splenduraintas,
 Et inua me voust tü ir
 Con que schvoul, chi vo a staintas;
 5 Uondagiand vest vi e nò,
 Sgür cha aivra est ün pò?

*) „Chüralla“ in tudaisch, Schmetterling. Alchüins dian „splér“, sco vain eir nomno ün utschè da rapina.

Forza sun bain aivr' ün pò —
 Mo dad her in nò am pera
 D'esser in elisio!
 10 Intuorn me tuot begl' s risclera,
 Et eau 'm chat in giodimaint
 Müravglus et incontschaint!

Vil insect eau eir' aunch' her,
 E non se brich tres che chüra
 15 Elas he uoss' per schvoler?
 Mo l'algrezcha mi' ais püra!
 Bellas fluors vez con dallet,
 Tschütsch da quellas meil perfet.

[p.23] Saduleda schvoul nel ot
 20 Am ferman sün ogni tshima,
 A quel esser eau dun lod
 Chi 'm ho demusso la stima,
 Our d' ün verm da 'm vulair fer
 Aungel, per il celebrer!

25 La chüralla, requintand
 Que ch' ell' eir' et ais dvanteda,
 Al umaun pera ir dschand:
 „Sü a tschel volva l' ögleda!
 „Da quist muond stoust tü partir —
 30 „Mo ti' orm' in tschel dess ir!

„Tü, bger pü co 'l miser verm
 „Hest il drett d' eterna vita —
 „— L' univers non ho ün scherm
 „Chi, sco tü, con spiert, l' infitta —“,
 35 La chüralla non disch mel —
 Schi guardain, containts, a tschel!

[p.24]

Il perchè,
 Vhè! in prümavaira
 Tuot revain darchò,
 Müravglüsa vgnüda —
 Dieu saja lodò!

5 La pü leiva plaunta
 Tuorn' a resüster,
 Vita as palainta
 Nua mè l' ögl po trer.

Mo — in terra posan
 10 Bgers da nos dillets —
 Perchè mè non vzains nus
 Da quaist semm effets?

L' hom ais üna plaunta
 Chi qui non revain,
 15 Si' essenz' ais l' orma
 Chi in tschel be prain —

Guard' a tschel schi vezzast
 Tü a splendurir
 Que chi qui sün terra
 20 Non dess pü revgnir!

[p. 31]

Quel ais poet?

Poet clam eau quel chi ressainta
 Cha l'Univers ho ün Patrun!
 Chi 'l ho creò, e chi 'l movainta
 Ch'ais tuot pussaunt, ch'ais sench e bun.
 5 Poet non clam eau quel chi craja
 Cha l'Univers da sè be giaja.

Poet clam eau quel chi descriva
 Las ovras del Bap eternal
 Con viva forza, et arriva
 10 Ans fer amer e crair in El!
 Poet ais quel chi edificha,
 E chi sclaresch' e vivificha.

Poet clam eau quel chi admira
 Nella virtüd ün früt celest,
 15 E chi tres ün bel chaunt attira
 Tiers la virtüd, la dand attest;
 Contribuind cha l' hom la tschernä
 A pro d' si' orma, ch' ais eterna.

Poet clam chi con fantasia
 20 Requinta fats chi sun passos
 E sch'el eir be 'na flur prodüa
 [p. 32] Imaints l'attacha elevos —:
 Insomma quel chi Dieu ressainta
 E sün sieu clam sieu spiert movainta.

[p. 35] Ün bel cudesch.
 Ün bel cudesch sto aviert
 Da contin a nossa vzüda,
 Quel attonit renda 'l spiert
 E noss' orma el salüda;
 5 Dieu l' ho scrit, in möd zuond cler,
 Imprendain quel ad incler!

„La natüra“ e 'l nomnò,
 Da grand pais tuot que ch' el tratta,
 Ogn' ün rest edificchè,
 10 Chi vi d' el plaschair be chatta,
 Müravglus ais sieu contegn;
 L' ais da Dieu, ün cudesch degn!

Quist bel cudesch sto aviert
 Da contin a nossa vzüda,
 15 Quel attonit renda 'l spiert
 E noss' orma el salüda,
 Imprendand quel bain a ler
 Gnins eir lò Dieu a chatter!

[p. 47] L' Inviern.
 La naivetta, la naivetta
 Vain da tschel a flöch, a flöch;
 Onduland sco las chürallas.
 's mett' la giò a töch a töch.

5 E nos mauns, e nossas vistas
 Bütscha ella in möd zart,
 E que pera ch' ell' ans porta
 Un salüd da buna vart —

Ella bütscha eir las fossas
 10 Nua nos chers staun as ferman, d,
 Ell' als disch: „eau vegn d'sü sura,
 D' inua Dieu gnarò 's clamand.

Ella metta gio si' era
 Sün ils munts, nels gods e pros;
 15 Ella disch a la natüra:
 „Uoss' ais l' ura da tieu pos —“

E quell' era ch' ella stenda
 Ais ün candid vestimaint,
 Et in quel s'intessen rösas
 20 D' admirabel splenduraint!

[p.48] Schi! l' inviern ho eir bellezzas,
 Tschert eir el ho sieus dallets —
 Tuots ils gros della natüra
 In lur esser sun perfets.

25 Crouda, crouda pür, naivetta,
 Gnan, da tschel a flöch, a flöch,
 Onduland sco las chürallas,
 Tuot cuvrind a töch, a töch;

Ta cuverta be cuverna
 30 La stagiun chi zieva vain,
 E chi 'ns disch con vusch eterna
 „Besüstaunza tuot contain!“

[p.49] Sün la mort da mia mamma.
 (1828.)

Tü est davent! o chera degna mamma,
 Sovenz am vaivast dit: „eau bod saregia lò
 Inua nos Bap etern tiers sè am clama,
 Inua bgers da mieus chers, da löng, El ho clamò.

5 Dieu he chattò in Sa Sencha scrittüra,
 Mieu cour l' ho pigliò sü con grand dallet!
 E cler l' bè vis eir in sa grand natüra,
 Quaist ot bain he giodieu, ch' ais bain il pü perfet!

Per que, cur part, non vair, mieu cher, fadia;
 10 Viva containt in Dieu, fò tieu dovair!
 Tü vainst, con tuots, eir tü la stessa via
 Chi maina tuots a l' allegrus revair.“
 Mas larmas culen! eau 'm rassegn, o Dieu,
 Ella 'm ho dit „cha tel ais Tieu vulair.“

[p. 50]

Al spiert da mia mamma.

Spiert da ma mamma, da pêsch e plain d' fè
 Spiert da ma mamma, o resta con mè!
 Dom tia cretta, taunt clera e ferma,
 Dom tieu serain, e tieu ümil bel fer;
 5 Fo cha, sco tü, eau il bön saimper tscherna
 Muossam, sco tü, a favler et urer!
 Spiert da ma mamma, da pêsch e da fè
 Spiert da ma mamma, sto saimper con mè!

[p. 54]

L' amur da mamma.

Chi po depinger ils dallets — las painas
 Chi a la mamma scuorren nellas vainas?
 Il dutsch sperer,
 Il greiv pissar
 5 Chi 'l spiert e l' orma sia faun agiter?

Un di na mamma sossamaing cridaiva,
 Sieu unic figl, la mort rapieu avaiva;
 Sieu figl dilet,
 Tuot sieu dallet,
 10 La mort, la sombra mort, con se piglet!

Sco füss la mort ad ella gnid' in fatscha,
 La vess piglèda in sa fraida bratscha,
 E pü, bger pü —
 Tuot ruotta sü
 15 Clamaiv' la: „mort, schi mort, o piglam tü!“

Un sacerdot ad ella s' avizina:
 „Tieu figl partit sün volonted divina —
 Guard' Abraham
 Chi sün il clam
 20 Disch: Dieu, sun pront at der il figl ch'eau am.“

[p. 55] „Sench hom“; replicha la adoloreda,
 „Respet tieu dir, ma non rest consoleda:
 Mieu figl hè pers,
 E l' Univers
 25 Non pò, me pü, am der que ch' eau he pers!

Dieu'l courdamamma memma bain cognuoscha —
 E me vess El miss quel in taunt anguoscha —:
 Ad Abraham
 Fet el il clam,
 30 Sarah vess dit: mieu Dieu, eau memma l' am.“

[p. 59] **Als romaunshs ladins.**

Romaunsch vain da „Roma“, ogn' ün pò chapir
 Da Roma cur eira *latina*
 La fertil mamma, in sieu parturir,
 Parturit eir la lingua ladina.
 5 E tet idiom, antic, a nus cher,
 Verguogna füss bain da l' abanduner!

Un pövel estais tschantschaiva tel pled,
 Nel temp nûa manchaiva scrittüra,
 In alura avai' el vita e fied
 10 Sieu tipo s' estend' in bgerrüra.
 Mo a poch, a poch almain ais el gnieu,
 Però tuot affat non e 'l auncha svanieu!

Impedin il svanir da nos pled matern,
 Nossa chera e dutscha favella!
 15 Non badain seh' ün fo da quella schern,
 L' ais vegla, sonora e bella;
 E cunbain l' ais uossa neglet linguach,
 A nus tuots procur' el ün grand vantach —

[p. 60] Un romaunsch po ir in qualunque pajais
 20 Cha la lingua da lò ais bod sia —
 Quist ais argomaint da zuond grand pais!
 „Co 'l romaunsch as chatta la via“.
 El renda fazil il seri stüdgier
 Dad oters linguachs, ch' ün voul s' proprier.

25 Perque, o romaunschs, non laschè dal romaunsch,
 Remettè 'l sün la via chi 'l tuocha,
 Del il tun chi 'l convain, e del pü schlaunsch
 El ais pled chi uondra la buocha.
 E 'ls terms chi as maunchen vi e nò,
 30 Pigeles d' ün linguach chi ais parentò.

Guardè sü 'ls Inglais, e sün oters pü
 Chi — per 's metter sün ota chamma,
 Con plets tuot esters haun fitò sü
 La povra e debbla lur màmma.
 35 Perfin il tudaisch — chi sgür non ho bsögn —
 Con esters linguachs ho ridicul fatschögn? —

Eau sun però sgür cha taunt vus non fais —:
 Per inrichir vossa lingua,
 Tiers vos paraints il pü fazil chattais
 40 Que chi tuna, e chi 's distingua;
 [p. 61] Il latin, il spagnöl, e l' italiaun
 Quists sun ils linguachs chi per nus as afaun.

Non crajà, conromaunschs, ch' eau, be per rimer,
 Hegia scrit quista debbla mia rima —;
 45 Con raschun tuorn eau a replicher:
 Da vos vegl idiom fè pür stima!
 L' ais ütil e bel — nos buns vegls l' haun tschantschò
 In chüna con nus, e pigliand cumiò —.

Mia rima eau glivr' dschand „viva 'l Romaunsch!“
 50 Tü pled chi hest fantasia,
 Tü pled quel gugent eau leg o tschaunsch,
 Tü pled chi conservast ün Dieu!
 Cha quel tè conserva, per l' honorer,
 Per servir ad ün pövel ch' ais liber e cler.

[p. 70]

Benedict Fontana.

Da Benedict Fontana vögl eau as requinter,
 Co ch' el, con cour eroic, la patria sò salver;
 La patria ch' el ama, per sia Liberted
 Per quella el combatta, fin a sieu ultim fled!

5 Austriaca armada s' avauz' a nos confin,
 La Liberted voul batter, metter a quella fin.
 Tuot bain dispost gia eira, sü'l plaun dit „Malserhaid“
 Inua ün vulaiva stüzer tel empia said.

Fontana, ch' ais fontauna da Liberted d'vantò,
 10 Sco ün liun s' alvainta — liun infuriò,
 Chi l' inimi sieu vezza incuntr' ad el a gnir
 Pel metter in chadagnas, sieu tuot per al rapir.

Fontana, ch' in Dieu craja, et ais vair cristiaun,
 Avaunt Dieu as prosterna, con quels chi con el vaun:
 15 „Da Tè, o Dieu, vain forza, cur ün voul bain op' rer,
 „Nus essens sün Ta via, o Dieu fo 'ns triumfer!“

[p.71] Con grand curaschi 's bütten sün l' inimi crudel
 E sco liuns combatten, avauzzen, rumpen quel.
 L' eroic nos Fontana, battand sagla sü 'l fort,
 20 Co 'l challa üna launscha, chi hod causet sa mort.

La mort ch' el in sè santa, no 'l fo zuond ischnuir,
 La Liberted, la patria, per quellas voul murir!
 Con sieu maun dret retir' el la lausch' our da sieu
 sain
 E la terribla pleja, il schnester serro tain.

25 Sentind ch' el auncha viva, sieu bratsch dret fo 'l valair
 E quist sulet, in vaira, a bgers la mort fò vair.
 Manchand dad 'ogni forza, Fontana ais crudò,
 Eguel a la lavigna — crudand ho' l bgers schmachò!

Sainta, o patria mia, que cha quist hom fich cher
 30 Per cumio ans lascha, nel ultim sieu favler:
 „Be ün sun eau, chi mauncha, per tel non 's confondè!“
 Quists ümils plets comoven, daun sprauza e daun fè.

[p.72] Sgür quasi d' la vittoria, gugent rend' el sieu spiert:
 „La liberted triumfa“, quist ais sieu ot cufüert.
 35 E pü co mè las launschas, d' sieus valorus compagns,
 Abatten, feran, schatschen, nel saung faun ellas bagns.

Decis' ais la battaglia, ils inimis battieus,
Tschinch milli d' els as vezzen sü 'l „Malserhaid“
sternieus.

Divers dels nos lo posen, eroicamaing crudos,
40 A l' Austria els dian: „Lasch' ils Grischuns in pos!“

Fontana, ch' ais fontauna da Liberted d'vantò,
Dim, patria, che me fettast, pe 'l render gloriò?
Nu' ais, eau 't rov, quel ossa, del grischun plain d'valur?
Almain fo 'ns vair la fossa, del hom chi 'ns fo onur.

[p.75]

Malgiaretta.

Malgiaretta,
Na vegletta
Nata eir' in poverted.
Laboriusa, simpla, schietta
5 Eir' la steda, già giuvnetta,
E taunt pü in ot' eted.

Ne stüdgieda,
Ne lettreda
Vaiv' la ün bel sclarimaint:
10 Be la Bibgia ell' avaiva
E sovenz a lò legiaiva
Dschand: „quist ais da Dieu 'l preschaint.“

Sia cretta
Eira netta
15 Ferm sieu crair nel avegnir:
„Perche esser trists aquia? .
Nus chi essens sün la via,
Tiers nos Bap in tschel dad ir!“

Buna glüna
20 Füt adüna
La compagna da sieus dis.

[p.76]

Zuond gugent ella riaiva,
Et il spass cha ella faiva
Eira bel — e d' bun avis. —

25 „Non se bricha
Co gliend richa
Non sun saimp' r in grand pissar? —

Eau trais raunchs ün di avaiva
 E continuamaing stüdigiaiva
 30 Pe 'ls vair sgürs — nua 'ls dess plazzer?

Mi' amia
 Fantasia
 Fò ch' eau 'ls met suot mieu cuschin:
 Tuot la not füt inquieta
 35 Non durmit neir brich ün' etta
 Tmand ils leders da contin.“

Malgiaretta
 La povretta
 Gnit ad ans o chauntasett:
 40 Con sieus ögls plains da sgürezza,
 Esprimind dutsch' allegrezza
 Cò a Dieu sieu spiert rendet.

[p.77] Miliunaris,
 Dignitaris,
 45 Vivais vus uschè containts? —
 E cur gnid' ais eir voss' ura
 Da passer da quaista dmura,
 Vais eir vus tels ots imaints?

[p.94] Nel god.
 O god, o god, diletta dmura!
 Cur sun in tè sulet
 Schi vain tiers mè Quel da sü sura,
 E 'm impla con dallet!
 5 Chers utschellets intuorn mè chaunten,
 — Els am cognuoschen già —
 Co mieus imaints a Dieu 's preschainten.
 Sentind l' allelujà.
 Un ovelet con dutsch murmuri,
 10 Sper mè vi passa our;
 Dalöntsch del muond, con sieu schuschuri
 Poss' eau urer da cour!

Dels böschs las tschimas as inclinen
 Seo nondas sün il mer,
 15 E mieu penser bain ingiuvinen,
 E vöglen l' affirmer —

O god, o god, dilletta dmura!
 Cur sun in tè sulet
 Schi vain tiers mè Quel da sü sura,
 20 E 'm impla con dallet!

[p. 19] **Plaunt d' ün inamurò.**

(Traduziun our del frances.)

L' alba spunt' e ta port' ais sareda,
 Ma chera, perchè dormast tü?
 Uoss' ais svessa lo rösa alveda,
 O schi leiva, o schi stò sü!
 5 O tü mia chera,
 Santa mieu clam,
 L' amur qui chaunta:
 Eau crid, eau am!

Tuot batt' a la porta tia,
 10 L' aurora disch: eau main il di;
 L' utschè disch: eau sun l' armonia,
 E mieu cour disch: l' amur ais qui —
 O tü mia chera
 Santa mieu clam,
 15 L' amur qui chaunta:
 Eau crid, eau am!

Eau t' adur, aungel, eau t' am, duonna,
 Dieu da la duonna nascher m' ho fat —
 Mieu cour tel dutsch amur m' impuonna,
 20 Del tieu ais el del tuot atratt!

[p. 20] O tü mia chera,
 Santa mieu clam,
 L' amur qui chaunta:
 Eau crid, eau am!

[p. 51]

Che ais poesia?
(Imitazion).

Poesia ais cordöli —
 E la seria chanzun vain
 Our del cour be lur con zeli,
 Cur el da tristezz' ais plain —

5 Eir algrezch' ais poesia —
 E la legra chanzun vain
 Our del cour eun ravaschia,
 Cur el, da plaschair, ais plain —

Mo dutscha melanconia,
 10 Il pü bel attrat contain!
 Eau il pü am poesia
 Cur la sort' uschè dal sain.

[p. 64]

La Fossa.

(Trad. o. d. de Salis.)

La foss' ais fopp' e queta
 Sieu ur — spaventamaint,
 Con nair contuorn cuvern' la
 Pajais tuot incontschaint.

5 Il chaunt da filomela
 Non aintra in sieu sain,
 Las fluors dell' amizizia
 Crouden be sü 'l terrain.

Las spusas bandunedas
 10 Inutil faun qui plaunt,
 Dels orfens il cordöli
 La fossa non pass' aint.

Ma oter lö non 's ehatta
 Pel pos desiderò,
 15 Be tres la porta schüra
 A chesa sia 's vò.

Nos pover cour aquia
 Chi bger led pigla sü,
 Vain liber d' sa fadia
 20 Be cur non batta pü.

[p. 91]

La Povretta.

(Trad. o. d. Nina Camenisch.)

Bap e mamma he eau pers,
 Frars e sruors, eir quels he pers
 Et üngün he in quist muond
 Chi mè ama da cour zuond.

5 E bels ögls non he eau neir,
 Scorts discuors fer non sè neir,
 Zuond ünguott' chi dè amur,
 E ma bram' ais bè amur.

Batz e bains non he eau brich,
 10 Abits bels non hè neir brich;
 Poverted no 'm fess dolur
 Sch' ün cour mieu füss, plain d' amur!

Na povrett' uschè plaundschet,
 Mo sieu plaunt üngün tadlet —
 15 Cò od' ell' ün pled zuond cler:
 „Amur, amur at vögl eau der.“

Amur sulet ho 'l muond credò,
 Amur a mort per nus s' ho dè,
 E tel amur — refletta bain,
 20 Te ama et in chüra 't tain!